

Nr 104.

Av herr **Jacobson** i Vilhelmina m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om bidrag till byggande av enskilda vägar.

Under sjätte huvudtiteln har under en följd av år utgått bidrag till underhåll och byggande av enskilda vägar.

Den möjlighet, som på detta sätt stått byars och gårdars befolkning till buds att få sin vägråga löst i de fall, då allmän väg ej är att räkna med, utnyttjas i en alltmer ökad omfattning. En av orsakerna härtill är för övre Norrlands del att befolkningen i en del bygder nödgats uppgiva hoppet om att planerade allmänna vägar skola inom rimlig tid komma till stånd. De ha därför ansett sig tvungna att ta saken i egna händer för att genom enskild utfartsväg bryta sin isolering och skapa möjligheter att nå fram till det allmänna vägnätet.

Departementschefen föreslår i årets statsverksproposition att såsom bidrag till byggande av enskilda vägar skola anvisas 7 500 000 kronor. Den andel av ett dylikt anslag, som kan väntas bli tilldelad de fyra nordligaste länen, är utan tvekan otillräcklig. Det behövs avsevärt rikligare medelstillgång för att anslag skall kunna tilldelas vägföretag för vilka förrättning redan verkställts, i en del fall för flera år sedan, och massor av förrättningar pågå eller äro begärda.

I övre Norrland, där de enskilda utfartsvägarna ofta äro många kilometer i längd, en mil eller mera, bli dessa vägar genomsnittligt kostsammare än på andra håll, och därför kunna även rätt stora belopp i anslag endast förslå till ett fåtal vägar.

Tillkomsten av här ifrågavarande vägar är också av stor betydelse för att motverka den avflyttning, som för närvarande äger rum inom övre Norrlands skogsbygder. Här kan vidare framhållas, att en rikligare medelstilldelning för byggande av enskilda utfartsvägar kan bli av betydelse för beredande av sysselsättning för landsbygden.

Det har under senare tid anvisats extra medel till olika vägändamål för att öka arbetstillfällena i vägarbeten, men anmärkningsvärt nog har någon anslagsökning till de enskilda vägarna ej ägt rum.

För att illustrera att även dylika vägar kunna bli goda arbetsobjekt må

här lämnas följande uppgifter avseende storleksordningen för en del av de projekterade enskilda utfartsvägarna i Västerbottens län. Av de 371 vägar, för vilka bidragsansökningar ingivits, ha åtta en väglängd vardera på över 10 km, fyra på 8—10 km, åtta på 6—8 km och tjugofem på 4—5 km. Flera av de längre vägarna komma att kosta 300 000 kronor och däröver. Till många av vägarna finnas 60—90 väghållare, vilket visar, att det rör sig om vägföretag inom rätt väl bebyggda områden. Ett stort antal vägföretag har alltså en sådan storlek, att de i lika hög grad som många allmänna vägar lämpa sig som arbetsobjekt för motverkande av arbetslöshet, ett skäl som bör väga rätt tungt i nuvarande tid med vikande konjunkturer.

Det finns ingen rimlig proportion mellan i årets statsverksproposition äskade 310 miljoner kronor till nyanläggning och förbättring av allmänna vägar och broar mot 7 500 000 kronor till bidrag för byggande av enskilda vägar. Likadant är det med underhållet: 220 miljoner till allmänna vägar, 9 400 000 till enskilda. Till de allmänna vägarnas underhåll begäras 2 kronor 45 öre metern, till de enskilda inte fullt 25 öre.

Denna bild ger en klar uppfattning om statsmakternas inställning till det enskilda vägnätet. Statens insats i arbetet på utbyggnad och förbättring av det enskilda vägnätet har varit synnerligen blygsam. Antalet sökande till statsbidrag har blivit allt större, och vid årsskiftet lågo ansökningar inne hos länsstyrelserna i de fyra nordligaste länen till ett belopp omräknat till dagens priser på icke mindre än 45 miljoner kronor, varav Västerbottens län med 20 miljoner, Norrbottens län med 15 miljoner, Västernorrlands län med 7,7 miljoner och Jämtlands län med 2,3 miljoner kronor.

Hos länsstyrelsen i Västerbottens län funnos vid årsskiftet icke mindre än 371 ansökningar om bidrag till byggande av enskild väg med en väglängd av 845 530 m.

Belysande för den hopplösa situation, som f. n. råder på detta område, är det förhållandet att länsstyrelsen i sistnämnda län på grund av den otillräckliga medelstillgången under fjolåret endast kunde bifalla 17 ansökningar.

Kostnaden per meter för byggande av enskild väg är mycket låg i jämförelse med kostnaden för allmän väg. Den enskilda vägen bygges av de nära berörda intressenterna i egen regi, varvid de nöja sig med lägre förtjänster i arbetet, då ju nyttan av vägen kommer dem själva till godo. Då statens bidrag icke är mera än högst 60 procent, i undantagsfall 75 procent, av den beräknade kostnaden, nödgas de enskilda hålla priset nere för att icke deras kontanta bidrag skall bli alltför tyngande.

En höjning av det av departementschefen äskade beloppet i fråga om bidrag till byggande av enskilda vägar till 12 miljoner kronor synes vara ofrånkomlig, därest det stora behov, som främst föreligger i de fyra nordligaste länen, i någon ringa mån skall kunna tillgodoses.

Någon medelsökning behöver icke vidtagas, därest en mot höjningen svarande minskning sker under punkterna 10, 11, 13 och 22.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1953/54

a) anvisa ett reservationsanslag av 12 miljoner kronor i bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) nedsätta det för budgetåret 1953/54 under p. 10, 12, 13 och 22 i årets statsverksproposition: sjätte huvudtiteln, äskade anslaget med 4 500 000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1953.

Uddo R. Jacobson.

Carl Östlund.

Gösta Skoglund.

Ragnhild Sandström.

J. H. Johansson
i Norrfors.

Sigfrid Jonsson.

Nils Jönsson,
Rosshol.

K. J. Andersson.

Henning Gustafsson.

Nils Agerberg.

John G. Löfroth.

Helge Lindström.

John R. Anderson
i Sundsvall

Erik W. Norén.

Fridolf Johansson,
Lugnvik.

Birger Nilsson.

Nils G. Fröding.

Alf Andersson,
Essvik.

J. G. Gavelin.

Märta Boman.

Hildur Ericsson.

Harald Larsson
i Hedenäset.

Olof W. Wiklund.